

12. Райзберг Б.А. и др. Системный подход в перспективном планировании / Райзберг Б.А., Голубков Е.П., Пекарский Л.С. – М.: Экономика, 1975. – 269 с.
13. Макух Я.Д. Термінологічні рівні поняття «проект» / Я.Д. Макух // Глобалізація та управління проектами у ХХІ столітті: матеріали наук.-практ. конф., м. Львів, 9-10 жовт. 2003 р. – Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2003. – С. 35-37.
14. A Guidebook of Project & Program Management for Enterprise Innovation (Summary Translation) November 2001 Revision 1. August 2002. – Project Management Professionals Certification Center (PMCC) – 99 p.
15. Оцінка проектів: посіб. для громадських організацій. – Х.: БФ «Громадські ініціативи», 2002. – 57 с.
16. Макарова О.В. Державні соціальні програми: теоретичні аспекти, методика розробки та оцінки / О. В. Макарова. – К.: Ліра, 2004. – 235 с.

Мужеляк М. М.

Национальный университет «Львовская политехника»

РАЗВИТИЕ КОРПОРАТИВНОЙ СОЦИАЛЬНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Резюме

Исследована сущность программ с корпоративной социальной ответственности предприятий. Предложено собственное определение этой экономической категории. Определена структура программ с КСО и ее главные характеристики.

Ключевые слова: корпоративная социальная ответственность, управление корпоративной социальной ответственностью, инструменты КСО, программа с КСО, машиностроительное предприятие.

Muzhelyak M. M.

Lviv Polytechnic National University

DEVELOPMENT OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY OF ENGINEERING ENTERPRISES IN MODERN CONDITIONS

Summary

The gist of engineering enterprises' programs of corporate social responsibility was investigated. It was also proposed own definition of CSR program. It is defined the structure of CSR programs and described its main characteristics.

Keywords: corporate social responsibility, system of CSR management, CSR instruments, CSR program, engineering enterprise.

УДК 65.01:519.8

Нагірна М. Я.

Національний університет «Львівська політехніка»

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ІНДИКАТОРІВ ЕТІОЛОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

У статті досліджено та систематизовано основні економічні індикатори для етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств. Проаналізовано літературні джерела щодо індикаторної бази системи діагностики експортної та імпоротної діяльності. Також наведено принципи добору ключових економічних індикаторів для етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств на основі аналізування економічних праць стосовно принципів добору таких індикаторів для економічної діагностики.

Ключові слова: етіологічна діагностика, економічна діагностика, економічні індикатори, принципи добору економічних індикаторів, експортно-імпортна діяльність.

Постановка проблеми. На сучасному етапі для забезпечення конкурентоспроможності своєї продукції підприємствам необхідно мати змогу вчасно та влучно реагувати на зміни середовища функціонування. З метою випередження деструктивних змін та стимулювання майбутніх конструктивних зрушень управлінському апарату необхідно володіти об'єктивною інформаційною базою щодо ймовірних особливостей функціонування підприємства у перспективі. Забезпечити себе таким інформаційним масивом можливо за допомогою здійснення процедури етіологічної діагностики підприємницької діяльності. Зважаючи на те, що

експортно-імпортні операції є пріоритетним важелем у зовнішньоекономічній діяльності підприємств, котрі здійснюють таку діяльність, виникає яскраво-виражена необхідність у їх дослідженні та прогнозуванні основних параметрів змін.

Саме етіологічна діагностика експортно-імпоротної діяльності може забезпечити підприємство, що здійснює зовнішньоекономічну діяльність необхідним інформаційним масивом, спрогнозувати та змодельовати можливі зміни у діяльності в майбутньому. Проте, у сучасній літературі практично відсутня інформація про проведення етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності під-

приємств. Зважаючи на вищезазначені аргументи, виникає необхідність у обґрунтуванні та висвітленні основних елементів інструментарію етіологічної діагностики підприємницької діяльності, зокрема і експортно-імпоротної діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Інструментарій економічної діагностики охоплює, насамперед, виокремлення, систематизацію та зазначення особливостей індикаторної бази, що використовуються при здійсненні діагностичних процедур. Аналізування економічних індикаторів оцінювання експортно-імпоротної діяльності підприємств присвячені праці багатьох науковців. Під час наведення авторами таких індикаторів, більшість із них акцентує увагу на важливості визначення ефективності експортно-імпоротної діяльності підприємств як комплексного показника оцінювання та діагностування такої діяльності. Так, наприклад, Ж.В. Стеценко зазначає, що найважливішим фактором здійснення зовнішньоекономічної діяльності є її ефективність, яка в теперішніх економічних умовах є комплексним поняттям. Ефективність ЗЕД може бути представлена низкою економічних індикаторів, основна частина яких відображає позитивні аспекти від здійснення зовнішньоекономічних операцій [1].

І.В. Багров наголошує на недоцільності здійснення експорту товарів, не виконавши аналізування ефективності таких експортних операцій за допомогою розрахунку низки найважливіших індикаторів оцінювання експорту [2]. Як зазначають Є.П. Кожанова та І.П. Отенко, основною метою аналізування стану та потенціалу розвитку експортно-імпоротної діяльності є дефініція змін властивих товарній структурі та географічному плацдарму експортно-імпорتنних операцій [3, с. 89].

У дослідженнях бразильських науковців А. Da Rocha та С.Н. Christensen зазначено, що більшість авторів Бразилії виокремлюють такі основні показники вимірювання експортної діяльності підприємства як обсяг експорту, регулярність здійснення експортних операцій, обсяги зростання експорту, частка експорту у загальному обсязі діяльності фірми тощо [4].

Т.В. Філіпенко та К.С. Анісімова стверджують, що для оцінювання експортної діяльності підприємств найдоцільніше розраховувати такі показники, як обсяг експорту та прибуток від діяльності суб'єктів господарювання на зовнішньому ринку [5].

Т.І. Бондарева та А.І. Осадчук у своїй праці надали оцінку ефективності експортної діяльності підприємств. Автори зазначають, що основним показником для аналізування та оцінювання можливостей започаткування зовнішньоекономічної діяльності підприємства є показник ефективності такої діяльності. Автори надають особливої уваги виокремленню та систематизації показників, що відображають та узагальнюють ефективність експортної діяльності сучасного підприємства [6].

Науковці А.М. Вічевич та О.В. Максимець [7] стверджують про доцільність поділу показників оцінювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств на наступні групи:

1. Абсолютні показники. Сюди зараховують: обсяги експорту та імпорту, обсяги накладних витрат на експорт та імпорт, кількість та суму отриманих і повернутих реклаमाцій тощо.

2. Відносні показники, до котрих автори включають: індекси динаміти (вартості, фізичного обсягу, ціни та кількості тощо), коефіцієнти виконання зобов'язань щодо експортно-імпорتنних операцій, коефіцієнт повернення коштів від експорту та імпорту.

3. Структурні показники, що охоплюють: географічну і товарну структуру експорту та імпорту, структуру витрат накладних на експортно-імпорتنні операції.

4. Показники ефективності, куди належать: абсолютна та валютна ефективності експортно-імпорتنних операцій, середня тривалість обороту операції експорту чи імпорту.

Такої ж структури поділу показників зовнішньоекономічної діяльності підприємств дотримуються і у джерелі [8, с. 211-212] та колектив науковців-економістів [9].

О.П. Гребельник надає перевагу думці щодо поділу економічних індикаторів визначення ефективності підприємницької діяльності на дві групи. Перша група охоплює індикатори що інтерпретують абсолютну величину ефекту від економічної діяльності та порівняльні індикатори ефективності. До другої групи автор зараховує індикатори, що відображають доцільність ведення зовнішньоекономічної діяльності: розраховуються на основі використання дійсних внутрішніх цін та розрахункових цін [10].

На думку І.А. Волкової та І.В. Гірчука, для визначення ефективності зовнішньоекономічних операцій підприємства необхідно розраховувати наступні показники [11]: показник ефективності виробництва продукції експортного призначення, показник фінансової ефективності здійснення експортної діяльності, показник фінансової ефективності імпорту та показник ефективності використання імпоротної продукції в підприємницькій діяльності.

Ю.В. Цьомик індикатори оцінювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств пропонує класифікувати наступним чином [12, с. 48-49]:

1. Індикатори, що характеризують обсяг зовнішньоекономічної діяльності: обсяг експорту, обсяг імпорту, зовнішньоторговельний оборот.

2. Індикатори інтегрованості країни до системи зовнішньої торгівлі: експортна квота, імпортна квота, зовнішньоторговельна квота.

3. Індикатори структури міжнародних зв'язків: товарна структура, географічна структура тощо.

4. Індикатори динаміки зовнішньоекономічних зв'язків: темпи росту та темпи приросту.

5. Індикатори результативності зовнішньоекономічної діяльності: обсяг експорту на душу населення, обсяг імпорту на душу населення, зовнішньоторговельний оборот на душу населення.

Більш структуровану та комплексну класифікацію індикаторів, що застосовуються у економічній діагностиці підприємницької діяльності подано у джерелі [13], автор пропонує класифікувати такі показники наступним чином: залежно від відображуваних властивостей: кількісні та якісні; залежно від масштабності використання: загальні та спеціальні; залежно від технологічних процесів утворення: первинні, похідні, синтетичні та аналітичні; залежно від способу обчислення: відносні та абсолютні.

Н.В. Тарасенко та І.М. Вагнер поряд із вище переліченими пропонує виокремлювати наступні класифікаційні ознаки [14]: залежно від характеру відображення досліджуваних процесів: натуральні, вартісні та трудові; залежно від особливостей розташування у причинно-наслідкових взаємозв'язках: результатні та факторні; залежно від способу формування: нормативні, планові, договірні, облікові, звітні та аналітичні.

Проте вищенаведену класифікацію не можна вважати комплексною та змістовно досконалою, оскільки у ній спостерігається виокремлення аналогічних видів показників, але за різними класи-

фікаційними ознаками. Так, наприклад, автори поділяють індикатори на абсолютні та відносні та на кількісні і якісні, що практично є синонімічними, адже абсолютні показники дають змогу оцінити діяльність підприємства у натуральному або вартісному вираженні аналогічно як і кількісні. А якісні та відносні показники застосовують шляхом визначення співвідношення між величинами.

З метою побудови економіко-доцільної та комплексної класифікації принципів етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств, необхідно визначити перелік принципів такого добору. Дослідженню принципів добору індикаторів для здійснення різних видів економічної діагностики присвячені праці багатьох науковців. Так, наприклад, у доробку вчених-економістів О.Г. Мельник та Ю.Л. Логвиненко здійснено комплексне та логічно-обгрунтоване визначення «принципів відбору груп показників для побудови рейтингових систем оцінювання машинобудівних підприємств» [15]. О.Б. Гром'як у своїй праці дослідила та ґрунтовно визначила «принципи добору ключових індикаторів для здійснення експрес-діагностики внутрішніх криз на підприємстві». Автор виокремлює такі принципи: принцип репрезентативності, принцип структурності, принцип інформаційного забезпечення, принцип системності тощо [16]. Проте у сучасних працях економічного характеру практично відсутня інформація щодо принципів добору економічних індикаторів для здійснення етіологічної діагностики будь-яких видів підприємницької діяльності.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Отож, проаналізувавши літературні доробки щодо виокремлення та структурування економічних індикаторів для здійснення діагностичних процедур, стає очевидною практична відсутність інформаційних даних щодо індикаційного комплексу для здійснення етіологічної діагностики не тільки експортно-імпоротної діяльності підприємства, а і будь-яких інших видів підприємницької діяльності.

Мета статті. Метою дослідження є систематизація економічних індикаторів для етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств, а також наведення ключових принципів добору такої індикаційної бази.

Виклад основного матеріалу. Проаналізувавши літературні джерела [15-16] та здійснивши низку наукових досліджень, виокремлено основні принципи добору економічних індикаторів для етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств, серед яких:

1. Принцип причинності. Передбачає, що добору будь-якого економічного індикатора має передувати певна причина – тобто фактор, що перебуває із ним у безпосередньому причинно-наслідковому зв'язку.

2. Принцип оптимальності. Індикатор має бути ретельно підібраний поміж низки індикаторів та найоптимальніше забезпечувати кількісне чи якісне економічне відображення впливу певного фактора.

3. Принцип зв'язку із цілями етіологічної діагностики. Вміст індикаторної бази має перебувати у взаємозалежності із діагностичними цілями.

4. Принцип приналежності до сфери діяльності підприємства. Відібрані економічні індикатори мають відповідати галузі функціонування підприємства, а отримані дані співставлятись та порівнюватись до середньогалузевих.

5. Принцип зв'язку із експортно-імпоротною діяльністю. Всі економічні індикатори, що застосовуються для етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств повинні ві-

дображати результати такої діяльності та надати змогу скласти повномасштабну її характеристику.

6. Принцип прогнозованості. Індикатори мають підбиратись так, щоб разом із відображенням реального стану функціонування підприємства уможливити та забезпечити можливість прогнозування тенденцій зміни індикаторів у майбутньому.

7. Принцип економічної доцільності. При виборі економічного індикатора необхідно проаналізувати витрати на збір та опрацювання інформаційних даних щодо певного індикатора та зіставити із ефектом від отриманих даних по даному індикатору для цілей етіологічної діагностики та визначити доцільність його добору.

8. Принцип оптимізації числа економічних індикаторів. Кількість індикаторної бази має надати можливість здійснити комплексну етіологічну діагностику експортно-імпоротної діяльності підприємств без застосування зайвих та недоцільних індикаторів та не виключаючи необхідних.

9. Принцип адаптивності. Можливість корегувати індикаторну базу етіологічної діагностики в залежності від потреб користувача.

Вищеперелічені принципи добору економічних індикаторів для здійснення етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств є важливим елементом у комплексному дослідженні технології здійснення такого різновиду економічної діагностики та спростять подальше вивчення та систематизацію економічних індикаторів для етіологічної діагностики.

На основі аналізування літературних джерел [1-14] щодо окреслення індикаторів для здійснення економічної діагностики та врахування принципів добору індикаторної бази, нами наведено комплексну класифікацію індикаторів етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств, котрі варто систематизувати за такими ознаками (рис. 1).

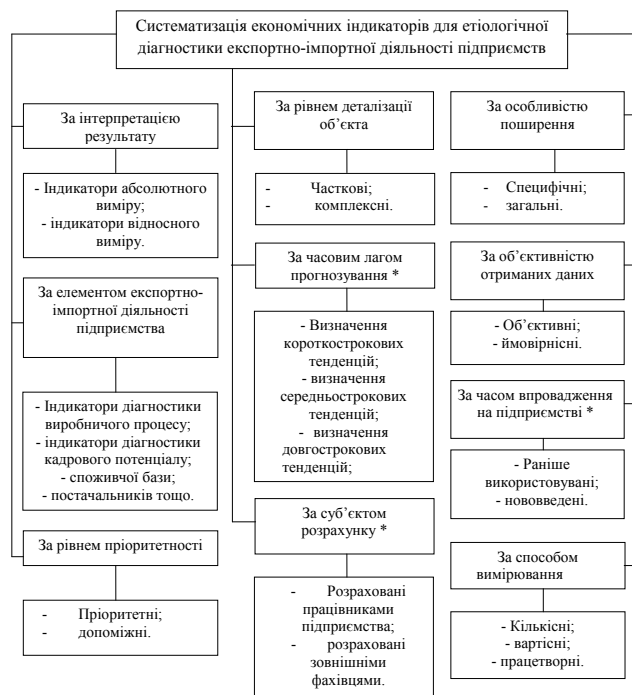

Рис. 1. Систематизація економічних індикаторів для етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств

Примітка: сформовано автором на основі аналізування джерел [1-14]

* – доповнено автором

1. За інтерпретацією результату:
 - індикатори абсолютного виміру;
 - індикатори відносного виміру.
2. За елементом експортно-імпоротної діяльності підприємства:
 - індикатори діагностики виробничого процесу;
 - індикатори діагностики кадрового потенціалу;
 - споживчої бази;
 - постачальників тощо.
3. За рівнем пріоритетності:
 - пріоритетні (найчастіше використовуються для етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств та відображають основну частину результатів дослідження);
 - допоміжні (застосовуються поряд із основними та відображають додаткові параметри об'єкта дослідження).
4. За рівнем деталізації об'єкта:
 - часткові (відображають результати дослідження певного елемента об'єкта діагностування);
 - комплексні (використовуються для комплексного дослідження об'єкта діагностики).
5. За часовим лагом прогнозування:
 - індикатори, що забезпечують можливість визначити тенденції розвитку експортно-імпоротної діяльності в короткостроковій перспективі;
 - індикатори, що забезпечують можливість визначити тенденції розвитку експортно-імпоротної діяльності в середньостроковій перспективі;
 - індикатори, що забезпечують можливість визначити тенденції розвитку експортно-імпоротної діяльності в довгостроковій перспективі;
6. За суб'єктом розрахунку:
 - розраховані працівниками підприємства;
 - розраховані зовнішніми фахівцями (спеціальними установами чи організаціями або експертами, здатними якісно реалізовувати діагностичні процедури).
7. За особливістю поширення:
 - специфічні (використовуються лише для даного об'єкта та відображають специфіку його діяльності);
 - загальні (є універсальними).
8. За об'єктивністю отриманих даних:
 - об'єктивні;
 - ймовірнісні.
9. За часом впровадження на підприємстві:
 - раніше використовувані;
 - нововведені.
10. За способом вимірювання:
 - кількісні (виражаються у кілограмах, тоннах, натуральних одиницях тощо);
 - вартісні (виражаються у грошових одиницях);
 - працетворні (демонструють результат від діяльності трудового колективу та можуть виражатись у певному відношенні величин: кг/год, год/одиницю або їх добутку: людино-годин тощо).

Висновки з дослідження. На основі опрацювання літературних джерел за проблемами етіологічної діагностики діяльності підприємства було досліджено погляди низки авторів щодо індикаторів для здійснення економічної діагностики. Результати дослідження дали змогу виокремити економічні індикатори для етіологічної діагностики експортно-імпоротної діяльності підприємств та здійснити їх систематизацію.

Список літератури:

1. Стеценко Ж.В. Формирование экспортного потенциала в Украине / Ж.В. Стеценко // Экономика и государство. – 2008. – № 7. – С. 22-24.
2. Багров І.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств / І.В. Багров. – К., 2008. – 580 с.
3. Кожанова Є.П. Економічний аналіз / Є.П. Кожанова, І.П. Отенко. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2005. – 344 с.
4. Rocha Da. The export experience of a developing country: A review of empirical studies of export behavior and the performance of Brazilian firms / Da Rocha, Angela H. Christensen, Carl H. Christensen // Advances in International Marketing 6. – 1994. – P. 111-132.
5. Філіпенко Т.В. Оцінка ефективності експорту при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності підприємства / Т.В. Філіпенко, К.С. Анісімова // Менеджмент ХХІ століття: нові виклики, практика, інновації – 2014. – С. 104-106.
6. Бондарева Т.І. Оцінка ефективності експортної діяльності підприємства / Т.І. Бондарева, А.І. Осадчук // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2011. – № 3 (15). – С. 91-104.
7. Вічевич А.М. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності / А.М. Вічевич, О. В. Максимець. – Львів: Афіна, 2004. – 140 с.
8. Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: [навчальний посібник] / Ю.Г. Козак, Н.С. Логвінова // за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України. – 2012. – 272 с.
9. Козак Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: [навчальний посібник] / за ред. Ю.Г. Козак, Н.С. Логвінова, І.Ю. Сіваченко // 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Центр навчальної літератури. – 2006. – 792 с.
10. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності: [підручник] / О.П. Гребельник // 3-те вид., перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 432 с.
11. Волкова І.А. Методика аналізу експортно-імпорتنних операцій в діяльності підприємств / І.А. Волкова, І.В. Гірчук // Вісник ЖДТУ. – 2010. – № 3 (53). – С. 53-55.
12. Цьомик Ю.В. Критерії та показники оцінки ефективності зовнішньоекономічної системи країни / Ю.В. Цьомик // Экономика и управление. – 2005. – № 6. – С. 48-52.
13. Швиданенко Г.О. Бізнес-діагностика підприємства / Г.О. Швиданенко, А.І. Дмитренко, О. І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2008. – 344 с.
14. Тарасенко Н.В. Фінансовий аналіз / Н.В. Тарасенко, І. Вагнер. – Львів: Новий Світ 2000, 2008. – 444 с.
15. Мельник О.Г. Принципи добору показників для побудови системи рейтингового оцінювання діяльності машинобудівних інноваційних структур / О.Г. Мельник, Ю.Л. Логвиненко // Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції [«Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури»], (м. Львів, 19-21 травня 2011 р.). – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2011. – С. 312-314.
16. Гром'як О.Б. Принципи добору ключових індикаторів для здійснення експрес-діагностики внутрішніх криз на підприємстві / О.Б. Гром'як // 314 Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції [«Бізнес в умовах трансформаційної економіки»], (м. Сімферополь – Судак, 21-25 травня 2013 р.) / Самарський інститут бізнесу та управління, Центр розвитку освіти, науки та інновацій, Кримський інститут бізнесу. – Сімферополь – Судак, 2013. – С. 52-55.

Нагирная М. Я.

Национальный университет «Львовская политехника»

СИСТЕМАТИЗАЦИЯ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ИНДИКАТОРОВ ЭТИОЛОГИЧЕСКОЙ ДИАГНОСТИКИ ЭКСПОРТНО-ИМПОРТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ

Резюме

В статье исследованы и систематизированы основные экономические индикаторы для этиологической диагностики экспортно-импортной деятельности предприятий. Проанализированы литературные источники по индикаторной базе системы диагностики экспортной и импортной деятельности. Также приведены принципы подбора ключевых экономических индикаторов для этиологической диагностики экспортно-импортной деятельности предприятий на основе анализа экономических трудов относительно принципов отбора таких индикаторов для экономической диагностики.

Ключевые слова: этиологическая диагностика, экономическая диагностика, экономические индикаторы, принципы отбора экономических индикаторов, экспортно-импортная деятельность.

Nahirna M. Ya.

National University «Lviv Polytechnic»

SYSTEMATIZATION OF THE ECONOMIC INDICATORS OF ETIOLOGICAL DIAGNOSTIC OF EXPORT AND IMPORT ACTIVITIES OF ENTERPRISES

Summary

In the article are explored and systematized the main economic indicators for etiological diagnostic of export and import activity. Analyzed the literature about the indicators framework for system of diagnostic export and import activities. Article also include the principles of selection of key economic indicators for the etiological diagnostic of the export and import activity of the enterprises, that are based on analyzing of economic works about the principles of selection of indicators for economic diagnostic.

Keywords: etiologic diagnostic, economic diagnostic, economic indicators, principles of selection of economic indicators, export and import activities.

УДК 338.24

Неизвестна В. С.

ПВНЗ «Європейський університет»

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ СТІЙКІСТЮ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ З УРАХУВАННЯМ ВАГИ ВПЛИВУ ЗОВНІШНІХ ТА ВНУТРІШНІХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

У статті розглянуто методичний підхід до управління стійкістю функціонування рекреаційних підприємств, визначено показники внутрішніх ресурсів та критерії зовнішнього середовища, що впливають на стійкі позиції функціонування підприємства. Актуальністю запропонованого методичного підходу є поєднання коефіцієнтного методу при дослідженні внутрішніх ресурсів підприємства та методу експертних оцінок при дослідженні зовнішніх ресурсів з вагою впливу, який забезпечить адекватний аналіз даних при формуванні уніфікованої матричної моделі визначення цілісного характеру управління стійкістю функціонування підприємства.

Ключові слова: методичний підхід, управління стійкістю функціонування, ваги впливу зовнішніх та внутрішніх ресурсів, матриця стійкості функціонування.

Постановка проблеми. З розвитком ринкових відносин ефективність підприємницької діяльності визначається вмінням та можливостями підприємства раціонально використовувати власні ресурси, з урахуванням зовнішніх ринкових процесів, саме тому необхідність визначення ваги впливу даних ресурсів на стійкість функціонування підприємства є вкрай важливим питанням. На сьогодні більшість методичних підходів щодо управління стійкістю функціонування рекреаційних підприємств вичерпали всі свої можливості, про що свідчить сьогоdnішній стан рекреаційного комплексу. Тому актуальним питанням щодо визначення стійких позицій рекреаційних підприємств є впровадження нових методичних підходів з урахуванням ваги впливу внутрішніх та зовнішніх ресурсів підпри-

ємства, який забезпечить адекватний аналіз даних при формуванні уніфікованої матричної моделі визначення цілісного характеру управління стійкістю функціонування підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість авторів розглядають стійкість діяльності підприємства, спираючись на оцінку фінансової стійкості [4, с. 37; 5, с. 110; 6, с. 82; 7, с. 73] або економічної стійкості в системі загальної стійкості процесів діяльності [2, с. 40; 8, с. 11-16]. Дослідження недоліків та переваг існуючих методичних підходів щодо оцінки стійкості функціонування підприємства дозволило зробити висновок, що стійкість функціонування будь-якої системи різними авторами може оцінюватися за допомогою одного узагальнюючого чи інтегрального показника або